

STRATIFIKACE POJMU KULTURA – UNESCO

Resumé:

Kulturní sektor UNESCO nepoužívá rámcový pojem kultury, využívá taxativní výčet tzv. „kulturního zboží a služeb“, který vychází z existujících mezinárodních i národních statistických a jiných mezinárodních klasifikací („There is no definition of culture that would enable the establishment of such a list...Furthermore, no harmonisation has been undertaken in the matter on an international level. A listing of cultural goods and services must thus draft from existing international or regional statistical frameworks, as well as from international classifications.“). Tento systém bude inovován v r. 2007, je chápán jako otevřený. UNESCO rezignuje na naprosté sjednocení koncepce a respektuje regionální i národní odlišnosti. Jako velmi propracované jsou chápány systémy např. Francie nebo Japonska, některé země (např. Kanada) naopak vylučují z výčtu kulturního sektoru životní prostředí, sport, volnočasové aktivity.

V zásadě se prosazuje mezinárodně rozdělení na dvě kategorie, a to: zboží (definované použitým materiálem) a služby.

Důraz je kladen na začlenění nových technologií (CD, DVD, Internet, software), pojetí kulturního sektoru se začíná redukovat (!) na kulturní průmysl viz citace ze stránek UNESCO: „Kulturní zboží a služby obecně pocházejí z kulturního průmyslu.“ (s.5), další redukce se týká vsunutí kulturních služeb pod „komunikační služby“ (např. u WTO, která bude jedním z významných zdrojů revize UNESCO v r. 2007) a přiřčení k „rekreačním službám“ (opět World Trade Organisation, World Customs Organisation, Mezinárodní měnový fond), tj. kritéria se přesouvají směrem k obchodním hlediskům.

Tato skutečnost dokresluje určitou metodickou závislost UNESCO na WTO, které oponuje část britských odborníků, kteří tradičně zdůrazňují hodnotu jednotlivce a jeho tvořivosti.

Současný stav klasifikace UNESCO

Do r. 2007 pracuje s poměrně ještě tradiční klasifikací na:

0. Kulturní dědictví

- 0.1. Historické památky
- 0.2. Archeologické dědictví
- 0.3. Muzeologické dědictví
- 0.4. Archivy
- 0.5. Ostatní formy kulturního dědictví

1. Tisky a literatura

- 1.1. Knihy a brožury
- 1.2. Časopisy, noviny, periodika
- 1.3. Knižní služby

2. Hudba

- 2.1 Živá hudba
- 2.2. Hudební divadlo

3. Performing Arts

- 3.1. Divadlo
- 3.2. Tanec
- 3.3. Ostatní Performing Arts (Cirkus, pantomima ad.)

2/3 Společné výstupy audio a audiovizuální nahrávky

4. Vizuální umění

- 4.1. Malba
- 4.2. Sochařství
- 4.3. Grafika
- 4.4. Rukodělné řemeslo
- 4.5. Ostatní formy vizuálního umění
- 4.6. Fotografie

4.6.1. Kreativní umělecká fotografie

4.6.2. Ostatní fotografie

5. Audio a Audiovizuální média (kino a fotografie)

5.1. Kino

5.2. Fotografie

6. Rozhlas a TV

6.1. Rozhlas

6.2. TV

5/6 Video

7. Socio-kulturní aktivity

7.1. Sdružování

7.2. Víceúčelové sociokulturní zařízení-aktivity

7.3. Socio-kulturní praxe

7.3.1. Individuální praxe

7.3.2. Rodinný život

7.3.3. Společenský život

7.4. Mezikategoriální data

8. Sport a hry

9. Prostředí a příroda

9.1. Přírodní prostředí

9.2. Městské prostředí – kvalita života

PŘEHLED MEZINÁRODNĚ UŽÍVANÝCH KLASIFIKACÍ:

1. United Nations Statistical Division (UNSD), OSN nyní užívá také standardní mezinárodní obchodní klasifikaci SITC, která zahrnuje členění podle materiálu, produkce i usu, je založena na kategorizaci UNESCO:

Tisky, literatura

Knihy

Noviny, periodika

Ostatní tiskoviny

Hudba

Výkonní umělci

Zvukové nahrávky, média

Hudební nástroje

Vizuální umění

Malba, grafika, pastely

Originální rytectví, tisky, litografie

Originální sochařství

Známky, šperky, starožitnosti

Kino, fotografie

Hry a sportovní zboží

Poslední revize v r. 1988, nezohledňuje evoluci nových technologií. Nová revize se chystá v r. 2007.

I v OSN se stále více prosazuje klasifikace World Customs Organization, která je revidovaná každých 5 let, poslední v r. 2002. Důležité je hledisko pohybu zboží a služeb.

2. Mezinárodní měnový fond rozlišuje dvě základní kategorie: **Audiovizuální a další osobní, kulturní a volnočasové služby.**

3. Klasifikace EUROSTATU – NACE

opět rekreační, kulturní a sportovní aktivity, kategorie 9.2. zde

9.2.1.-Film a video aktivity (produkce i distribuce, projekce)

9.2.2.Rozhlas a TV

9.2.3. Ostatní zábavné aktivity

9.2.3.1. Umělecká a literární tvorba a interpretace

4. Od 90. let, GATT sekretariát zpracoval klasifikaci služeb, která vyšla z konzultace s většinou zemí. Dokument MTN.GNS/W/120 z 10.7.1991. Seznam obsahuje 12 sektorů a 55 subsektorů.

Hlavní bloky: 2. komunikační servis, 10. rekreační, kulturní a sportovní servis

2. Komunikační servis

- a. film, video, distribuce
- b. projekční servis
- c. rozhlasový a televizní
- d. zvukové nahrávky
- e. další

10. Rekreační, kulturní a sportovní služby

- A. Zábavný servis – včetně divadla, hudby - živých skupin a cirkusu (kód 9619)
- B. Agenturní servis 962
- C. Knihovny, archivy, muzea a další kulturní servis 963
- D. Sport a rekreace 964
- E. Další

DEFINICE KULTURNÍHO PRŮMYSLU

definice podle Severoamerické dohody volného obchodu (NAFTA), ad.

Kulturní průmysl se vztahuje na tyto oblasti:

- a) Publikace, distribuce a prodej knih, časopisů, periodik, novin a tiskařských strojů.
- b) Produkce, distribuce, prodej a prezentace filmů a videa
- c) Produkce, distribuce, prodej a prezentace audio a video nahrávek
- d) Publikace, distribuce a prodej tištěné hudby nebo odpovídajících analogických forem
- e) Radiokomunikace, přenos, média, satelity, servis.

podklad, Lenka Dohnalová, 19.6.06

